

супроводжується також ознайомленням їх із курсом за вибором "Побічна дія ліків". Майбутні спеціалісти обов'язково повинні достеменно знати побічні ефекти лікарських засобів, а головне – розуміти причини і механізми їх розвитку, вміти проводити профілактику можливих ускладнень фармакотерапії та бути відповідальними за свої дії [1]. На кафедрі фармакології Буковинського державного медичного університету предмет "Побічна дія ліків" вивчається на 8 заняттях, на яких студенти мають можливість удосконалити базові знання з фармакології та зупинитися на вивченні побічної дії анальгетиків, лікарських засобів, що використовуються для загальної та місцевої анестезії, впливають на функцію органів дихання, травлення, серцево-судинну систему, систему крові, протимікробних засобів та ін. На кожному занятті з побічної дії ліків, крім розгляду основних питань, студенти виписують рецепти на лікарські засоби, що широко використовуються та мають виражені побічні ефекти, працюють із анотаціями до лікарських засобів, вирішують тестові завдання та ситуаційні задачі, які максимально наближені до клініки. На окремих заняттях викладачі кафедри із майбутніми лікарями дивляться навчальні фільми: "Психічна та фізична залежність при використанні наркотичних засобів", "Сучасний погляд на контрацептиви", "Проблема резистентності до антибіотиків" та ін. На заняттях з побічної дії ліків студенти мають можливість впритул наблизитися до проблеми раціонального використання лікарських засобів, адже ліки можуть яквилікувати хворого і принести величезну користь, так і завдати невинуватої шкоди: суттєво погіршити якість життя пацієнтів, ускладнити перебіг захворювання. Лікарські засоби, що безперервно рекламуються на телебаченні та з наймовірною завзятістю використовуються хворими, повинні з великою обережністю застосовувати майбутні лікарі. А хворі, в свою чергу, повинні тісно взаємодіяти із лікарями та словіщати їх про появу будь-яких незвичних реакцій при використанні нових лікарських засобів – це основні принципи, на яких акцентується увага студентів при викладанні побічної дії ліків. Отже, повинна бути змінена психологія не тільки пацієнта, а й насамперед – медичного працівника [2]. Також акцент ставиться на необхідності індивідуального підбору лікарських засобів та їх дози, використанні ліків у вагітних, людей похилого віку, дітей, хворих із супутньою патологією та ще цілої низки факторів, що впливають на фармакокінетику та фармакодинаміку ліків.

Висновки. Таким чином, на заняттях з побічної дії ліків можливо максимально наблизити студентів до розуміння таких явищ як залежність, абстинентний синдром, звикання, що дозволить їм більш тісно взаємодіяти із хворими, зробити суттєвий вплив на бачення ними проблем раціональної фармакотерапії, а головне – наблизити їх до подальшої практичної діяльності.

Література:

1. Кашуба О. В. Побічні реакції, спричинені нестероїдними протизапальними лікарськими засобами диклофенаком і німесулідом в Україні: порівняльне статистичне дослідження та прогноз (Частина 2) / О. В. Кашуба // Фармакологія та токсикологія. – 2012. – Т. 26, № 1. – С. 65-71.
2. Матвеева О. В. Побічні реакції на лікарські засоби як одна з ліко-пов'язаних помилок та їх зв'язок із медичною помилкою / О. В. Матвеева, А. Б. Зіменковський, В. П. Яйченя // Рациональная фармакотерапия. – 2012. – Т. 25, № 4. – С. 5-9.

СВІТОГЛЯДНЕ ЗНАЧЕННЯ ПРАЦЬ В.І. ВЕРНАДСЬКОГО ПРИ ВИКЛАДАННІ МЕДИЧНОЇ БІОЛОГІЇ

В.П. Пішак

Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці

Вступ. У березні 2013 року виповнилося 150 років від дня народження В.І. Вернадського – видатного вченого, природознавця, філософа, громадського діяча, засновника першої наукової бібліотеки в Україні (тепер Центральна наукова бібліотека НАНУ ім. В.І. Вернадського), одного з ініціаторів створення і першого президента АН України.

Основна частина. Навчальна програма з медичної біології містить цілу низку положень світоглядного характеру які були розроблені і обґрунтовані в наукових працях акад. В.І. Вернадського – вчення про біосферу; вчення про живу речовину, її роль в еволюції біосфери; геохімія та біогеохімія.

Ним започатковано розвиток біогеології та екології і обґрунтовано теорію ноосфери як якісно нового етапу в розвитку біосфери; охорона навколишнього середовища; хроноперіодична організація ноосфери та ін. Це далеко не повний перелік фундаментальних розробок В.І. Вернадського які мають пріоритетний характер у підготовці медичного працівника.

У вченні про біосферу чітко відслідковується роль сукупності живих організмів які населяють Землю і використовують енергію Сонця для забезпечення кругообігу речовин. Важливого значення при характеристиці біосфери мають всі форми і рівні організації життя: клітинний, органічний, організменний, популяційний, екосистемний і біосферний. Опанування цього матеріалу дозволяє розширити кругозір медика, з'ясувати і зрозуміти місце і роль існування живих організмів у вищій інтегральній системі взаємозв'язків з хімічними і геологічними процесами, які проходять на нашій планеті, розуміння складних взаємин людини і довкілля в якому вона мешкає.

У процесі викладання основ медичної біології ми намагаємося щоб у студента при переході від одного до іншого більш високого рівня організації (популяції, біоценози) формувалося розуміння нових властивостей які не притаманні окремому організму.

В.І. Вернадський зазначав, що на зміну біосфері приходить сфера розуму – ноосфера, – перехід від еволюції якій були притаманні стихійні біологічні чинники до еволюції яка здійснюватиметься людською свідомістю.

Навчальний розділ нашої програми намагаємося так підпорядкувати меті занять, і так здійснювати викладання матеріалу, щоб той кого навчаємо усвідомив: роль лікаря не тільки і не стільки у лікуванні хворого, а розробляти і здійснювати заходи щодо збереження здоров'я людини, ведення здорового способу життя, свідомого збереження біосфери.

Охорона живої природи невід'ємна складова вчення про біосферу. Цей розділ важливий не тільки щодо розуміння збереження нормального стану біосфери Землі і окремих органічних її компонентів але першочергове значення для добробуту людства, збереження здоров'я людської популяції.

Вияткове значення цього розділу полягає у розумінні негативного впливу шкідливих чинників довкілля, зокрема мутагенів у розвитку спадкової патології, у формуванні уроджених вад тощо.

З метою оптимального опанування вказаного навчального матеріалу ми узгоджуємо за посередництва циклової предметної комісії об'єм та терміни у часі подання навчального матеріалу з суміжними кафедрами: гістології, цитології та ембріології, гігієни та екології, педіатрії та медичної генетики. На часі формування нової навчальної програми з медичної біології з врахуванням впровадження нових технологій за кредитно-модульної системи організації навчання. У цьому контексті обов'язковим має залишитися висвітлення пріоритету видатних вчених-біологів.

Література

1. Вернадский В.И. Химическое состояние биосферы Земли и ее окружения / В.И. Вернадский – М.: Наука, 1965. – 168с.
2. Вернадский В.И. Проблемы биогеохимии / В.И. Вернадский // Тр. Биогеохимической лаборатории. Т.ХУІ – М.: Наука, 1980. – 320с.
3. Вернадский В.И. Научная мысль как планетарное явление / В.И. Вернадский. – М.: Наука, 1991. – 270с.
4. Вернадський В.І. Вибрані праці / В.І. Вернадський – Київ: Наукова думка, 2005. – 302с.